

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Vzdělávání v oblasti *Člověk a jeho svět* rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat mezilidské vztahy, lidské výtvořiny a přírodní jevy, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Vzdělávacími předměty jsou: v 1. - 3. ročníku *Prvouka*, ve 4. a 5. ročníku *Přírodověda* a *Vlastivěda*.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které ve vyučovacím předmětu *Člověk a jeho svět* směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (encyklopedie, časopisy, přírodovědné knihy, internet)
- provádět samostatné zakládání pokusů a porovnávat získané výsledky
- jasným a srozumitelným výkladem umožnit žákům poznávat a užívat obecně platné termíny, symboly a znaky
- vést žáky k orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

Kompetence k řešení problémů

- nabízet žákům problémové úkoly, učit je rozpoznávat a objasňovat různé druhy řešení
- vytvářet pravidla a kritéria hodnocení a tím umožnit sledování vlastního pokroku při řešení problému

Kompetence komunikativní

- nabízet žákům využití informačních a komunikačních prostředků a technologií a vést je tím k jejich efektivnímu používání pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- poskytovat žákům audio i videotechniku, různé typy textů, obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody)

Kompetence sociální a personální

- vést žáky ke schopnosti pracovat v týmu, poskytovat prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení při vyhledávání informací vlastivědného a přírodovědného charakteru
- umožnit žákům podílet se na vytváření pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování
- umožnit žákům klást otázky a přispívat do diskuze a individuálním přístupem posilovat sebedůvěru žáka

Kompetence občanské

- umožňovat žákům rozhodovat se podle dané situace a zároveň na základě příkladů z historie vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí
- na základě vlastních prožitků vést žáky k chápání základních vztahů v jednotlivých ekosystémech
- ukázat žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

Kompetence pracovní

- poskytovat žákům různé nástroje a pomůcky a tím vedeme žáky k používání materiálů, nástrojů, vybavení a dodržování vymezených pravidel
- vést žáky k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti jak z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, tak i z hlediska ochrany životního prostředí

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a jeho svět* je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu „*Místo, kde žijeme*“ se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, ale i rizika v přírodě a mimořádné události způsobené přírodními vlivy a hledat možnosti, jak se ve svém věku před nimi chránit a přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i o poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru *Člověk a jeho svět* získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role a řeší modelové situace.

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka	Období: 1.- 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zná okolí svého domova orientuje se ve škole a v jejím blízkém okolí pojmenuje důležité části obce vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy rozpozná hrozící nebezpečí, riziková místa a situace ve svém okolí p – orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy, popíše a zvládne cestu do školy	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žijeme: domov, škola, obec, bezpečnost silničního provozu 	1.-3.	Environmentální výchova
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině pozná typy krajiny sezná se s působením lidí na krajinu a životní prostředí zná světové strany, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní symboly, armádu ČR p – uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žijeme: okolní krajina 	3.	Osobnostní a sociální výchova Multikulturní výchova
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků odvodí význam a potřebu různých povolání projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům p – rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, dodržuje základní pravidla společenského chování, při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně, projevuje toleranci k odlišnosti spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	<ul style="list-style-type: none"> • Lidé kolem nás: rodina, soužití a chování lidí, kultura 	1.-3	Environmentální výchova

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka	Období: 1.- 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí p – pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti, pozná, kolik je hodin, orientuje se v čase, zná rozvržení svých denních činností, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, poznává různé lidské činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Lidé a čas: orientace v čase, současnost a minulost v našem životě, 	1.-3.	
pojmenuje kulturní a historické památky města	<ul style="list-style-type: none"> • Lidé a čas: regionální památky 	3.	
pozoruje, popíše a porovná proměny v přírodě v jednotl. roč. obdobích pozná a pojmenuje zvířata, rozezná rostliny umí se chovat v přírodě p – pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotl. roč. obdobích, pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat, pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmanitost přírody: příroda v jednotlivých roč. obdobích, domácí a volně žijící zvířata, rostliny kolem nás 	1.-2.	
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků zjistí zákl. vlastnosti a změny látek popíše koloběh vody v přírodě půdu a její součásti p – provede jednoduchý pokus podle návodu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmanitost přírody: rozdíl mezi živou a neživou přírodou 	3.	

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka	Období: 1.- 3	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka	Období: 1.- 3	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>uplatňuje zákl.hygienické návyky s využitím znalostí o lidském těle projevuje vztah ke zdraví rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <p>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p> <p>p – uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu, popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění, pojmenuje hlavní části lidského těla, rozezná nebezpečí, neohrožuje své zdraví a zdraví jiných</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho zdraví: lidské tělo, péče o zdraví,zdravá výživa, návykové látky a zdraví člověka, osobní bezpečí, situace hromadného ohrožení 	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova – mezilidské vztahy

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Prvouka - 1. ročník:

1. **Ve škole** –Jsem školák Naše třída O přestávce Poznáváme školu Cesta do školy
2. **Na podzim** – Okénko do podzimní přírody Barvy podzimu Podzimní počasí Živočichové na podzim Podzim v sadu Podzim na zahradě Podzim na poli Stromy na podzim
3. **U nás doma** – Moje rodina Máme miminko V rodině Můj pokojíček Pomáháme mámě
4. **V zimě** – Okénko do zimní přírody Zimní počasí Slavíme Mikuláše Blíží se Vánoce U babičky a dědečka Vánoce jsou tu Zimní radovánky Zvířátka v zimě
5. **Člověk a jeho zdraví** – Spolužáci Lidské tělo Péče o tělo Výživa lidského těla Jsme nemocní
6. **Na jaře** - Okénko do jarní přírody Jaro je tady Příroda na jaře U babičky na zahradě Stromy a keře na jaře Jaro na statku Svátky jara Jarní hry dětí v přírodě
7. **Orientace v čase** – Rok Roční období Měsíce v roce Kalendář třídy Rodinné oslavy Dny v týdnu Učíme se poznávat hodiny Kolik je hodin?
8. **Člověk ve společnosti** – Místo, kde žijeme Na výletě Jdeme do divadla Mezi kamarády Jdeme nakupovat Zaměstnání dospělých lidí Co lidé umí Lidé si vyrobili pomocníky Jak si pejsek s kočičkou dělali dort
9. **V létě** – Okénko do letní přírody Letní proměny přírody Léto na zahradě Léto v lese Léto u rybníka Chystáme se na prázdniny

10. Závěrečné opakování

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Prvouka – 2. ročník:

1. **Ve škole** - Jsem školák O přestávce Cesta do školy
2. **Na podzim** – Proměny přírody na podzim Živočichové ve volné přírodě Zelenina a její druhy Zemědělské plodiny Ovocné stromy a ovoce
3. **U nás doma** - Moje rodina Péče o živočichy v zajištění Náš domov
4. **V zimě** - Proměny přírody v zimě Zimní sporty
5. **Člověk a jeho zdraví** – Člověk Nemoc a úraz Hygiena a čistota Potraviny a výživa
6. **Orientace v čase** – Lidé a čas-orientace v čase podle hodin, kalendářní rok Minulost, současnost, budoucnost Práce a volný čas Suroviny a výrobky
7. **Na jaře** - Proměny přírody na jaře Stromy na jaře Ptáci tažní a jejich hnízda Domácí ptáci Ptáci stálí a jejich hnízda Hospodářská zvířata
8. **Ekosystémy** – Na louce Na poli V lese a u lesa U vody a ve vodě
9. **V létě** – Proměny přírody v létě
10. **Závěrečné opakování**

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Prvouka - 3. ročník:

1. **Místo, kde žijeme** – Domov Rodina Škola Naše obec
2. **Země, v níž žijeme** – Krajina v okolí domova Naše vlast
3. **Lidé a čas** – Orientace v čase a časový řád Jak žili lidé dříve
4. **Věci a činnosti kolem nás** – Lidská činnost a tvořivost Práce a volný čas Lidé a výrobky Svět v pohybu
5. **Neživá příroda** – Látky a jejich vlastnosti Vzduch Voda Půda Slunce a Země
6. **Živá příroda** – Rostliny Houby Živočichové Zkoumáme přírodu
7. **Rozmanitost přírody a její ochrana** – Rozmanitost života v přírodě Rovnováha v přírodě Chráníme přírodu
8. **Člověk** – Lidské tělo Stavba těla Pečujeme o své zdraví
9. **Závěrečné opakování**

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda	Období: 4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vysvětlí a určí polohu svého bydliště, zařadí do regionu, zná prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečnou cestu do školy; riziková místa a situace určí sv. strany podle mapy i v přírodě, umí vyhledávat v mapě p – popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec do příslušného kraje, orientuje se na mapě ČR, určí světové strany, má základní znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žijeme: regiony ČR, naše vlast, mapy obecně zeměpisné a tematické 	4.	Osobnostní a sociální výchova Multikulturní výchova
rozlišuje orgány státní moci, symboly našeho státu a jejich význam, armádu ČR p – pozná státní symboly ČR	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žijeme: ČR-státní zřízení, orgány státní moci, státní symboly, významné osobnosti naší politiky 	4.	Výchova demokratického občana
vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a osídlení na mapě Evropy	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žijeme: Evropa – státy a města 	5.	Výchova člověka v evropských a globálních souvislostech
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích p – sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest, uvede pamětihodnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žijeme: předávání osobních zkušeností z cest 		

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda	Období: 4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyjádří zákl. vztahy mezi lidmi, dodrží zákl. pravidla slušného chování, obhájí a odůvodní při konkrétních činnostech své názory, připustí omyl, hledá řešení problémů, rozlišuje zákl.formy vlastnictví, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy dokáže pojmenovat zákl.globální problémy p – dodrží pravidla pro soužití v rodině, ve škole, v obci, rozpozná nevhodné chování a jednání vrstevníků a dospělých, uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze, porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi	<ul style="list-style-type: none"> Lidé kolem nás: chování lidí, vlastnictví, právo a spravedlnost, kultura, základní globální problémy, lidská práva a práva dítěte 	4.- 5.	
pracuje s časovými údaji, rozeznává současné a minulé, orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti, srovnává a hodnotí způsob života a práce předků, objasní historické důvody pro zařazení stát.svátků a význam dnů, interpretuje některé pověsti našich dějin p – uvede významné události vztahující se k regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště	<ul style="list-style-type: none"> Lidé a čas: časová osa, obrázky z našich dějin, tradice, báje,mýty, pověsti, znalost významných dní v roce 	4.-5.	
objasní historické důvody pro zařazení stát.svátků a významných dnů,	<ul style="list-style-type: none"> Lidé a čas: znalost významných dní v roce 	4.-5.	

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Přírodověda	Období: 4.-5.	
--------------------------------------	--------------------------------	-------------------------	--

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zná propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy v přírodě, zkoumá zákl. přír. společenstva, prakticky třídí organizmy, umí používat atlasy a encyklopedie, chrání přírodu p – na jednotlivých příkladech pozná propojenost prvků živé a neživé přírody	<ul style="list-style-type: none"> Rozmanitost přírody: nerosty a horniny, životní podmínky, rostliny, houby, živočichové, ochrana přírody 	4. - 5.	Environmentální výchova – základní podmínky života vztah člověka k prostředí, ekosystémy
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozliší aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat p – zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit p – popisuje vliv činnosti lidí na přírodu, jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují	<ul style="list-style-type: none"> Rozmanitost přírody: člověk a příroda - ekologie 	4. – 5.	
zkoumá jednotlivá přírodní společenstva, dokáže zařadit rostliny a živočichy do těchto společenstev p – zkoumá základní společenstva v okolí a pozoruje přizpůsobení organismu prostředí	<ul style="list-style-type: none"> Rozmanitost přírody: přírodní společenstva 	4.	
seznámí se se zákl. poznatky o vesmíru, Země jako součást vesmíru, vysvětlí příčiny střídání dne a noci, ročních období p – popíše střídání ročních období	<ul style="list-style-type: none"> Rozmanitost přírody vesmír a Země 	5.	
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení zákl. funkcí jednotlivých orgánových soustav, rozlišuje jednotlivé etapy lids. života p – uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví	<ul style="list-style-type: none"> Člověk a jeho zdraví: etapy vývoje člověka 	5.	
dovede si vytvořit vlastní denní režim, uplatňuje základní dovednosti a návyky spojené s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	<ul style="list-style-type: none"> Člověk a jeho zdraví: režim dne, zdravá výživa 	5.	

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Přírodověda	Období: 4.-5.	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sex.chování,dokáže odmítnout neznámou látku, zná nebezpečí užívání návykových látek	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho zdraví: základy sexuální výchovy, návykové látky a zdraví člověka 	5.	
ošetří drobná poranění, zajistí lék.pomoc, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista, rozpozná život ohrožující zranění, reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech p – uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho zdraví: osobní bezpečí, situace hromadného ohrožení 	4. - 5.	

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Přírodověda – 4. ročník:

1. **Příroda živá a neživá** – opakování
2. **Živé organizmy** – Houby Rostliny Živočichové
3. **Živá příroda od podzimu do zimy** – Ekosystém les Rostliny našich lesů Živočichové našich lesů Příroda v zimě
4. **Neživá příroda** – Součásti neživé přírody Minerály (nerosty) a horniny Vlastnosti látek
5. **Živá příroda od jara do léta** – Ekosystém pole Rostliny našich polí Živočichové našich polí Ekosystém louka Rostliny na loukách živočichové na loukách Ekosystém park Ekosystém okolí lidských obydlí Rostliny v okolí lidských obydlí Živočichové v okolí lidských obydlí Ekosystém rybník Rostliny a živočichové rybníků Ekosystém potok a řeka Rostliny a živočichové potoků a řek
6. **Závěrečné opakování**

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Vlastivěda – 4. ročník:

1. **Poznáváme naši vlast** – Naše vlast-Česká republika Kraje a krajská města ČR-demokratický stát Mapy a plány Orientace v krajině Povrch ČR Vodstvo ČR Počasí a podnebí Půda a zemědělství Nerostné bohatství Průmysl Zopakujte si ve skupinách Chraňme přírodu Cestujeme po naší vlasti V našem kraji
2. **Hlavní události nejstarších českých dějin** – Malá kapitola o čase České země v pravěku Příchod Slovanů Sámův kmenový svaz Naše nejstarší minulost v pověstech Velkomoravská říše Vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat Život za vlády českých Přemyslovců Vznik Českého království, vláda přemyslovských králů Český stát za vlády Lucemburků Život ve středověku Husitské války České země po husitských válkách První Habsburkové na českém trůně

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Přírodověda – 5. ročník:

1. **Člověk a neživá příroda** – Podmínky života na Zemi Pozorování neživé přírody Nerosty a horniny-nerudní suroviny, rudy, energetické suroviny Půda-vznik, složení, význam
2. **Člověk a vesmír** – Od neživé přírody k vesmíru Slunce Výprava do vesmíru-souhvězdí, galaxie, sluneční soustava, planety, Země, měsíce planet, návštěva hvězdárny a planetária
3. **Člověk a živá příroda** – Rozmanitosti života na Zemi-podnebné pásy, život v oceánech a mořích oceánů, přizpůsobivost rostlin a živočichů Význam zoologických a botanických zahrad ČR-oblast mírného podnebného pásu Třídění živých organismů
4. **Člověk je součástí přírody** – Společné znaky s ostatními živočichy Lidské tělo Proč chráníme svoje tělo Chráníme si zdraví Odlišujeme se od ostatních živočichů
5. **Člověk a lidské výtvoř** – Člověk zpracovává výrobky Člověk přijímá informace Člověk si dokáže svou práci usnadnit Chráníme přírodu Vztah člověka k životnímu prostředí
6. **Závěrečné shrnutí učiva**

Vzdělávací obsah učiva vyučovacího předmětu Vlastivěda – 5. ročník:

1. – Česká republika Kde jsme byli o prázdninách Kraj, v němž žijeme ČR-demokratický stát, poloha, vznik, obyvatelstvo Chráněná území ČR Praha-hlavní město ČR ČR-součást společenstva hospodářsky vyspělých států Evropská unie Evropa-sousední státy Slovenská republika Polská republika Spolková republika Německo Rakouská republika Světadíl Evropa-poloha, povrch, vodstvo, podnebí, rostliny a živočichové, hospodářství, obyvatelstvo Cestujeme po Evropě Kontrolní otázky z učiva 5. ročníku
2. – Doba pobělohorská Život v barokní době Ve školních lavicích Život po třicetileté válce Světlo rozumu Život na vesnici Manufaktury a první stroje Na cestě k pokroku Obrození měšťanské společnosti Z poddaného člověka občan Stroje ovládly život Národ sobě Na cestě k občanské společnosti Češi a Němci Směřujeme k samostatnosti Rozchod s Habsburky Tvář Československé republiky Válečná a poválečná léta Od totalitní moci k demokracii Poslední století Kontrolní otázky z učiva 5. ročníku